

8. GAIA: ONDARE TRESNAK: INBERTSIOAK AKTIBO FINANTZARIOETAN

8.1 SARRERA

Aurreko gaitan, enpresak baliabide finantzarioak lortzeko dauzkan aukera ezberdinak aztertu dira. Gai honetan, aldiz, baliabide finantzarioak inbertitzailearen ikuspegitik landuko dira, aktiboko partidak hain zuzen ere.

Enpresak, dauzkan baliabide finantzarioak produkzioaren jardueran inbertitzeaz gain, hirugarren pertsonen uzteko aukera ere badauka, errentagarritasuna, aldizkako interesak edo beste enpresa baten kontrola lortzeko asmoarekin. Horrela, negozioaren jardueratik kanpo burutzen diren inbertsioak Finantza Inbertsioak izango dira (Aktibo Finantzarioetan egindako inbertsioak).

Ikusi dugun bezala, Kontabilitate Plan Orokorreko Erregistratzeko eta Balioesteko 9. arauaren arabera, finantza-tresnaren definizioa eta erregistratu beharreko unean hauek dira:

- Definizioa: “enpresa batean **Aktibo Finantzario** bat eta, aldi berean, beste enpresa batean Pasibo Finantzario bat edo ondare-tresna bat sortzen duen kontratua da”.
- Noiz erregistratu: kontratu edo negozio juridikoko alderdi behartu bihurtzen denean, kontratuan bertan ezarritakoaren arabera

Aurreko definizioa kontuan izanik, honako ezaugarriak dituen edozein aktibo, Aktibo Finantzariotzat joko da:

- Eskudirua eta bestelako aktibo likido baliokideak
- Merkataritza-eragiketetan egindako kredituak: bezeroak eta hainbat zordun;
- Hirugarrenen kredituak: hala nola emandako finantza-maileguak eta kredituak, aktibo ez-korrienteen salmentatik sortutakoak barne;
- Beste enpresa batzuen zorra adierazten duten balore eskuratuak: hala nola obligazioak, bonuak eta ordaindukoak;
- Beste enpresa batzuen ondare-tresna eskuratuak: akzioak, inbertsio kolektiboko erakundeetako partaidetzak eta bestelako ondare-tresnak;
- Enpresaren aldeko balioespena duten deribatuak: hala nola gerokoak, opzioak, trukaketa finantzarioak eta eperako atzerri-monetaren salerosketa, eta
- Bestelako aktibo finantzarioak: esaterako, kreditu-erakundeetako gordailuak, pertsonalari emandako aurrerakinak eta kredituak, eraturako fidantza eta gordailuak, kobratzeko dibidenduak eta ondare propioko tresnei buruz galdatutako despoltsapenak.

8.2 EZAUGARRIAK ETA SAILKAPENA

Aktibo finantzarioak, beraz, modu desberdinetan sailkatzen dira erabilitako irizpidearen arabera. Horrela, pasiboekin gertatzen den bezala, KPOak Balantzean aurkezteko kode desberdinak proposatzen ditu tresnaren *izaera*, enpresan mantentzea espero den *epea* eta eragiketa egiten den *enpresarekiko* loturaren arabera:

- (24) Lotutako enpresetan inbertsio finantzarioak
- (25) Beste zenbait inbertsio finantzario
- (53) Lotutako enpresetan finantza inbertsio iragankorrak
- (54) Beste zenbait finantza inbertsio iragankor

8.2.1. Aktibo Finantzarioen Sailkapena, epearen arabera

- a. Finantza Inbertsio Iraunkorrak: Urtebete baino epe luzeagoan mantentzeko asmoarekin burutzen direnak. Orokorrean, beste enpresa batean epe luzera inbertitzen bada, haren kontrola lortu nahi delako izango da. (24) edo (25) azpitaldeak Aktibo Finkoan agertuko dira.
- b. Finantza Inbertsio Iragankorrak. Urtebete baino epe laburragoan mantenduko direnak. Orokorrean, enpresak Diruzaintzako saldoa akzioetan, obligazioetan, etab. inbertitzen duenean interes handiago bat lortzearren. (53) edo (54) azpitaldeak Aktibo Zirkulatuzailean agertuko dira.

8.2.2. Aktibo Finantzarioen Sailkapena, eragiketa zein enpresarekin egiten den arabera

Inbertsioa egitean, norekin egiten den kontuan hartu behar da, horren arabera sailkapen ezberdinak baitaude. 7. Gaietan aztertutako bezala, bereiztu egin behar dira taldekoak diren sozietatean, sozietate-taldeanitzak eta sozietate-elkartuak. Lotura honen arabera, honako azpitaldeak bereiztuko dira:

- (24) Lotutako enpresetan finantza inbertsioak
- (53) Lotutako enpresetan finantza inbertsio iragankorrak
- (54) Beste zenbait finantza inbertsio iragankor
- (25) Beste zenbait finantza inbertsio

8.2.3. Aktibo Finantzarioen Sailkapena, izaeraren arabera

Inbertsioa egitean, inbertsioarekin lortu nahi diren helburuak ezberdinak dira. Helburu hauen arabera honako sailkapena egiten da:

a) Negoizatzeko baloreak: Merkatu antolatutako batean, edo ez, libreki beste edonori sal/erosi daitezkeen tituluetan gauzatzen diren inbertsioak. Bi mota bereizten dira:

- 1) Beste erakunde batzuek jaulkitako **ondare-tresnak** (akzioak Sozietate Anonimoen kasuan eta partaidetzak Erantzukizun Mugatuko Sozietateen kasuan).

Ondare tresna hauek eskuratzean, sozietatearen jabetza lortzen da bere bazkide/akziodun bihurtuz.

Tresna hauek ematen duten errentagarritasuna, dibidenduetan oinarritzen da.

- 2) **Zorra adierazten duten eskuratutako baloreak** (obligazio, bonuak, “letras del tesoro”,...).

Balore hauek, Jesapen (mailegu baten antzekoa) baten zatia adierazten dute. Ematen duten errentagarritasuna hainbat kontzeptutan oinarritzen da: jaulkipen eta errenboltso arteko diferentzia; eta aurrez ezaguna den *Interesa* (finkoa edo beste aldagai baten arabera aldakorra –IBEX, KPI, ...-). Hori dela eta, orain arte “errenta finkoko baloreak” izenaz ezagutu izan dira.

b) Kreditu ez-komertzialak eta eperako ezarpenak: Ez dira tituluetan formalizatzen eta ezin dira negoziatu.

c) Enpresarentzat balioespen onuragarria duten deribatuak: hauek ere ondare tresnak dira. Hauen balioespena beste menpeko aktibo baten prezioan datza.

8.3 BALIOESPENA ETA ERREGISTROA

Aurreko sailkapena kontuan izanik, azpitalde bakoitzean **hiru motatako** finantza inbertsioak agertuko dira eta bakoitzaren balioespena, sailkapen horren arabera egingo da.

Balore Negoziagarriak	Ondare-tresnak	(540) Finantza Inbertsio Iragankorrak ondare-tresnetan (549) Epe laburreko ondare-tresnei buruz egiteko despoltsapenak
	Zorra adierazten duten baloreak	(541) Epe laburrerako zorra adierazten duten baloreak
Kreditu ez-komertzialak eta eperako ezarpenak	Kreditu ez komertzialak	(542) Epe laburrerako kredituak (543) Ibilgetua inorenganatzegatik epe laburrerako kredituak (544) Pertsonalari emandako epe laburrerako kredituak
	Eperako ezarpenak	(548) Epe laburrerako ezarpenak
Kredituen eta Baloreen etekinengatik, kobrantza eskubideak	Kredituen eta errenta finkoko baloreen etekinengatik zordunak	(546) Zorra adierazten duten epe laburreko interesak (Zordunak) (547) Kredituen epe laburreko interesak (Zordunak)
	Kobratzeko dibidenduak	(545) Kobratzeko dibidendu aktiboa

Aurreko sailkapena kontuan izanda, aktibo finantzarioak balioesteko Kontabilitate Plan orokorreko Erregistratze eta Balioespen 9. Araua jarraituko da, non 6 kategoria bereizten diren:

Kategoriak
1. Maileguak eta kobratzeko partidak
2. Mugaegunera arte mantenduko diren inbertsioak
3. Negoziatzeko mantentzen diren aktibo finantzarioak
4. Balio aldaketak galdu-irabazietara egozten diren arrazoizko balioan balioetsitako bestelako aktibo finantzarioak
5. Taldeko enpresen, taldeanitzen eta elkartuen ondarean egindako inbertsioak
6. Aktibo Finantzario salgarriak

Gai honetan landuko ditugun tresnak honakoak izango dira:

- Kredituak (1. kategoria)
- Zorra adierazten duten baloreak (2. eta 3. kategoriak)
- Ondare-tresnak (3. eta 5. kategoriak)

8.3.1 Kreditu ez-komertzialen balioespena eta erregistroa

Emandako KREDITUAK eta EPERAKO EZARPENAK finantza inbertsioak dira, errentagarritasuna lortzeko asmoarekin hirugarren pertsona edo enpresa bati baliabideak uzten ari garelako. Ezin dira saldu eta, beraz, ezin dute kotizatu.

- (548/258) Epe laburreko/luzeko ezarpenak: Urtebete baino epemuga luzeagoa ez duten Banku eta Kreditu-Erakundeen aldeko saldoak, "eperako kontu" edo antzekoetan gauzatutakoak; hau da, diru kopuru hori data zehatz bat baino lehenago ez ateratzeko konpromisoa hartzen dugunean. Hemen bilduko dira, baita ere, urtebete baino epemuga luzeagoa duten ezarpenetatik sortu diren interesak.
- (542/252) Epe laburreko/luzeko kredituak: Hirugarrenei emandako maileguak eta bestelako kreditu ez komertzialak dira, efektuetan formalizatutakoak barne.
- (544/254) Pertsonalari emandako epe laburrerako kredituak: Enpresako pertsonalari emandako kredituak, urtebete baino epemuga luzeagoa ez dutenean. Oharra: Ez dira ordainsarien aurrerakinak, nahiz eta hauen kontu-mugimendua eta kredituena berdina izan.
- (543/253) Ibilgetua inorenganatzearen ondoriozko epe laburreko/luzeko kredituak: Hirugarrenei emandako kredituak, jatorria ibilgetuen salmentan dutenean, efektuetan formalizatzen direnak barne.

Hasierako balioespena: Arrazoizko Balioan balioetsiko dira, hau da, eragiketaren prezioan: emandako kontra-prestazioaren arrazoizko balioa gehi zuzenean dagozkion kostuak.

$$AB = \text{emandakoaren AB} + \text{kostuak}$$

Ondorengo balioespena: Kostu amortizatuan balioetsiko dira, interes tasa efektiboaren metodoa aplikatuz. Sortutako interesak Galdu-Irabazien Kontura eramango dira.

Kostu amortizatua (7. Gaian ere landutako kontzeptua)=

Finantza Aktiboa edo Finantza Pasiboa hasieran balioetsi den zenbatekoa ken printzipalaren itzulketak;

+/- dagokionaren arabera, epemugan itzultzeko balioa eta hasierako balioaren arteko diferentziatik GI orrira egotzitako zenbatekoa (interes tipo efektiboaren metodoa erabiliz);

ken, aktiboen kasuan edozein balio-galera bai zuzenean bai kontu zuzentzaile baten bidez islatu dena.

Hau da:

$$\text{Kostu amortizatua} = \text{Hasierakoa} - \text{itzulk +/- int inpl egozpena} - \text{balio zuzenketak}$$

Interes tasa efektiboa=

Finantza tresna baten liburu-balioa (kontabilitate balioa) eta tresna horren bizitzan zehar bere kontratu-baldintzetan oinarrituta etorkizunean izan daitezke kreditu-galerak kontuan hartu gabe aurreikusten diren diru-fluxuekin berdintzen duen eguneratze tasa da.

Ondorengo balioespenean, balioespen zuzenketak: Ekitaldiaren itxieran behintzat, beharrezkoak diren **balioespen zuzenketak** egingo dira. Gerta daiteke kreditu bat balioetsi ondoren, suertatutako gertaera baten edo gehiagoren ondorioz (adibidez zordunaren kaudimen-gabeziagatik), etorkizunean espero diren diruzaintzako fluxuetan murrizketa edo atzerapen bat egotea; horrela izatekotan, kredituaren balioespena zuzendu egin behar da izan duen narriadura kontuan hartzeko, beti ere, balio narriadura frogatzen duten ekintzak objektiboak badira.

Balio-narriadura: Balantzeko Aktiboan agertuko da, dagokion kredituaren saldoa gutxituz.

(298) E/Lz kredituen Balio NARRIADURA;

(598) E/Lb kredituen Balio NARRIADURA

Aktibo finantzarioen balio-narriaduragatik galera (Gastua)=

(697) E/Lz kredituen narriaduragatik GALERAK;

(699) E/Lb kredituen narriaduragatik GALERAK

Kredituaren liburu-balioa (kontabilitate-balioa) eta etorkizunean sortuko dituen aurreikusitako diruzaintza fluxuen gaurko balioaren (kredituaren hasierako balioespen unean kalkulaturako interes tasa efektiboa erabiliz deskontatuta) arteko diferentzia.

$$\text{Galera} = \text{Liburuetan balioa} - \text{Etorkizuneko fluxuen gaurko balioa}$$

Zenbatekoa	Zor	Data	Hartzeko	Zenbatekoa
	(699) E/Lb kredituen narriaduragatik GALERAK		(598) E/Lb kredituen Balio NARRIADURA	

Aktibo finantzarioen balio-narriaduragatik galera-itzulera (Sarrera)=

(797) E/Lz kredituen narriaduragatik ITZULERA;

(799) E/Lb kredituen narriaduragatik ITZULERA:

Narriadura sortarazi zuten gertaerak desagertzen direnean edo kreditua kobratzen denean, narriaduraren itzulera gertatu da eta sarrera bezala kontabilizatuko da. Itzuleraren muga kredituaren balio-narriadura jaso ez balitz islatuta egongo zen kredituaren liburu-balioa izango da.

1- Adibidea:

Enpresa batek uztailaren 1ean urtebeteko ezarpena burutu du, 10.000 €gatik. Interesa urteko %5ekoa da, nominalarekin batera kobratzeko dena. Ezarpena irekitzeagatik gastuak 25 € izan dira.

Eskatzen dena:

- 1- Kalkulatu hasierako balioespenaren zenbatekoa.
- 2- Kalkulatu interes tasa efektiboa.
- 3- Osatu ondorengo taulan falta diren datuak:

Epea	Finantza-etekina	Kobrantzak	Amortizazio-kuota	Kapital bizia
X0/07/01				10.025,00
X0/12/31				10.012,50
X1/07/01				10.000,00
X1/07/01				0,00
GUZTIRA	475	10.500	10.025	

- 4- Kontabilizatu eragiketak hasieratik bukaerara.

2- Adibidea:

Enpresa batek otsailaren 1ean 2.000.000 €ko mailegua eman du urte beterako, urteko %12ko interesarekin. Interesak urte epemugatu bakoitzean ordaintzen dira.

Eskatzen dena: Kontabilizatu eragiketak hasieratik bukaerara, argi eta garbi bereiztuz interes esplizituak eta interes implizituak.

3- Adibidea:

ALVAREZ ELIKAGAIK, S.A. enpresak, X0/01/01ean 20.000 €tan erositako lurra, 30.000€ko balioan saldu du. Salmentaren zenbatekoa 2 urterako kredituan onartu du, urteko %4 interesarekin (nominalarekin batera kobratuko direnak).

Eskatzen dena:

- 1- Osatu ondorengo taulan falta diren datuak:

Epea	Finantza-etekina	Kobrantzak	Amortizazio-kuota	Kapital bizia
X0/07/01				30.000
X0/12/31				31.200
X1/07/01				32.448
X1/07/01				0
GUZTIRA	2.448	32.448	30.000	

- 2- Kontabilizatu eragiketak hasieratik bukaerara.

3- Adibidea:

ALVAREZ ELIKAGAIK, S.A. enpresarekin jarraituz,

- 1- X1 ekitaldian balio-narriadurarik izan da? Baiezkoa kasuan kontabilizatu eragiketa.
- 2- X1 ekitaldian, X2 amaieran 31.500 € bakarrik ordainduko dituela jakingo bagenu, narriadurarik egongo litzateke? Baiezkoa kasuan kontabilizatu eragiketa.

8.3.2 Zorra adierazten duten baloreen balioespena eta erregistroa

Zorra adierazten duten baloreak “2. Mugaegunera arte mantenduko diren inbertsioak”, “3. Negoziatzeko mantentzen diren aktibo finantzarioak” edo “6. Aktibo Finantzario salgarriak” kategorietan sailka daitezke, haien ezaugarrien arabera eta enpresak aktibo hauekin duen helburuaren arabera. Gai honetan lehenengo biak soilik landuko ditugu.

8.3.2.1 “Mugaegunera arte mantenduko diren inbertsioa” kategorian sailkatutako zorra adierazten duten baloreak

Kategoria honetan bilduko diren zorra adierazten duten baloreak (deribatuak ez direnak), hurrengo baldintzak bete behar dituzte:

- kitapen data finkoa;
- zenbateko zehaztua edo zehazgarria duen kobrantza;
- merkatu aktibo batean negoziatzea eta,
- mugaegunera arte mantentzearen asmoa benetako asmoa izatea eta horretarako gaitasuna izatea.

Ondorioz, kategoria honetan sailkatzen diren aktiboa finantzarioak kotizatzen dutenak soilik izango dira, beti ere enpresak mugaegunera arte itxaroteko asmoa badu inbertsioaren

diruzaintza-fluxuak finantza-tresna beraren bidez berreskuratzeko.

Hasierako balioespena: Arrazoizko Balioan balioetsiko dira, hau da, eragiketaren prezioan: emandako kontra-prestazioaren arrazoizko balioa gehi zuzenean dagozkion kostuak.

$$AB = \text{emandakoaren AB} + \text{kostuak}$$

Erosketa eta salmenta eragiketetan ager daitezken ohiko kostuak:

- *Korretaiak*: Eragiketaren bitartekariak kobratzen duena.
- *OEZ (Ondare Eskualdaketa gaineko Zerga)*: balore negoziagarrien erosketa zamaten du (ez salmenta). Oharra: Eskualdaketa honetan BEZik ez da ordaindu behar.
- *Komisioak eta beste zenbait* (posta...): eragiketa kreditu erakunde baten egiten duenean agertzen dira.

Hasierako balioespenetik aparte kontabilizatuko dira une horretara arte sortu baina epemugatu gabeko interes esplizituen zenbatekoa, inbertsioaren kontabilitate-kostua murriztuz. Ondorio hauetarako, finantza-tresnari kontratuan zehaztutako interes tasa aplikatuzetik lortzen dena izango da interes esplizitua).

$$AB = \text{Emandakoaren AB} + \text{kostuak} - \text{sortutako eta ez epemugatuko interes esplizituak}$$

Ondorengo balioespena: Kostu amortizatuan balioetsiko dira.

Ondorengo balioespenean, balioespen zuzenketak: Ekitaldiaren itxieran behintzat, beharrezkoak diren **balioespen zuzenketak** egingo dira “kobratzeko partidak” kredituen kategoriako **irizpideak** aplikatuz. Gerta daiteke kontabilitate liburuetan agertzen den balioa eta etorkizunean espero diren diruzaintzako fluxuen balio eguneratua* ezberdinak izatea eta horrela izatekotan, narriadura kontabilizatu beharko da.

* etorkizunean espero diren diruzaintzako fluxuen balio eguneratuaren orde, finantza-tresnaren merkatu balioa erabili ahal izango da, enpresak berreskura lezakeen balioa adierazteko, nahiko fidagarria den bitartean.

Hau da:

$$\text{NARRIADURA galera} = \text{Liburuetako Balioa} - \text{etorkizuneko fluxuen balio eguneratua} \\ (\text{edo Liburuetako Balioa} - \text{Merkatu balioa, fidagarria bada})$$

Adibidea:

20X0ko apirilaren 1ean 1.000 bono erosi dira (BN=10€), urte bateko epemugarekin. Jaulkipenari buruzko informazioa:

- Urte horretako urtarrilaren 1ean jaulki ziren %101ean eta jaulkipen gastuak 15€.
- Errenboltso balioa %105ekoa izango da.
- Interes tasa %4, sei hilabeteko bukaera bakoitzean ordainduz.

Eskatzen dena: Kontabilizatu eragiketak hasieratik bukaerara, argi eta garbi adieraziz kalkulu guztiak.

Adibidea:

20X0/12/31n errenta finkoko baloreen kostu amortizatua 5.500€koa da eta kotizazioa 5.200€.

Narriadurarik eman ahal da? Arrazoitu erantzuna eta baiezkoa bada, kontabilizatu eragiketa.

8.3.2.2 “Negoziatzeko mantentzen diren aktibo finantzarioak” kategorian sailkatutako zorra adierazten duten baloreak

Kategoria honetan bilduko diren zorra adierazten duten baloreak, hurrengo baldintzak bete behar dituzte:

- Epe laburrean saltzeko asmoarekin eskuratu denean;
- Epe laburrean mozkinak lortzeko asmoz, beste batzuekin batera kudeatzen den kartera baten parte direnean, edo
- Deribatu bat bada, finantza-bermea ez bada eta estaldura-tresna bezala izendatu ez bada.

Hasierako balioespena: Arrazoizko Balioan balioetsiko dira, hau da, eragiketaren prezioan: emandako kontra-prestazioaren arrazoizko balioa. Eragiketari dagozkion gastuak ekitaldiko Galdu-irabazien kontuan kontabilizatuko dira.

$$AB = \text{emandakoaren AB (Gastuak aparte)}$$

Hasierako balioespenetik aparte kontabilizatuko dira une horretararte sortu baina epemugatu gabeko interes esplizituen zenbatekoa, inbertsioaren kontabilitate-kostua murriztuz.

$$AB = \text{Emandakoaren AB} + \text{kostuak} - \text{sortutako eta ez epemugatuko interes esplizituak (Gastuak aparte)}$$

Ondorengo balioespena: Arrazoizko balioan balioetsiko dira. Salmentan egon daitezkeen kostuak aparte kontabilizatuko dira, ekitaldiko gastuen artean.

Arrazoizko balioan egon daitezkeen aldaketak, Galdu-irabazien kontura eramango dira.

Balore negoziagarriak saltzean: finantza izaera daukaten irabaziak edo galerak ager daitezke, merkatu balioa ez baita zertan liburu-tako balioaren edo kontabilitate-balioaren berdina izan behar. Eragiketaren kostuak galera handiago ala mozkin gutxiago bezala kontabilizatuko dira, hau da, jasotako zenbatekoa, salmentaren kostuak kenduta lortzen dena izango da.

$$JASOTAKO ZENBATEKOA = (\text{nominala} \times \text{kotizazioa} \times \text{titulu kopurua}) - \text{kostuak}$$

1- Adibidea:

20X0ko uztailaren 1ean, bi urtetako epemuga duen bonu bat eskuratu zen 1.000€tan. Bonua edozein unetan saltzeko asmoz eskuratu zen. Bonuei buruzko informazioa:

- Sortutako baina oraindik epemugatu gabeko interesak barneratzen ditu.
- Interes tasa %5ekoa da eta urte amaieran ordaintzen da.
- Eragiketaren gastuak: 20€
- Balio nominala: 1.000€.

Eskatzen dena: X0ko eragiketa guztiak kontabilizatu.

2- Adibidea:

AIRES, S.A. sozietateak 200 bonu eskuratu ditu 130€tan. Bonuak epe luzean negoziatzeko asmoz eskuratu zen. Eragiketaren gastuak: 15€.

Eskatzen dena: Eragiketa kontabilizatu.

3- Adibidea:

SERIE, S.A. sozietateak 25.800€tan balioetsita dituen bonuen erdia saldu du 15.000€tan. Eragiketaren gastuak: 100€.

Eskatzen dena: Eragiketa kontabilizatu

8.3.3 Ondare-tresnak

Ondare-tresnak “3. Negoziatzeko mantentzen diren aktibo finantzarioak”, “5. Taldeko enpresen, taldeanitzen eta elkartuen ondarean egindako inbertsioak” edo “6. Aktibo Finantzario salgarriak” kategorietan sailka daitezke, haien ezaugarrien arabera eta enpresak aktibo hauekin duen helburuaren arabera. Gai honetan lehenengo biak soilik landuko ditugu.

8.3.3.1 “Negoziatzeko mantentzen diren aktibo finantzarioak” kategorian sailkatutako ondare-tresnak

Kategoria honetan bilduko diren ondare-tresnak, hurrengo baldintzak bete behar dituzte:

- Epe laburrean saltzeko asmoarekin eskuratu denean;
- Epe laburrean mozkinak lortzeko asmoz, beste batzuekin batera kudeatzen den kartera baten parte direnean, edo
- Deribatu bat bada, finantza-bermea ez bada eta estaldura-tresna bezala izendatu ez bada.

Hasierako balioespena: Arrazoizko Balioan balioetsiko dira, hau da, eragiketaren prezioan: emandako kontra-prestazioaren arrazoizko balioa. Ondare-tresnak eskuratzeko Lehentasun

Harpidetza eskubiderik eskuratu bada, eskubide hauen eskuratze kostua ere, hasierako balioespenean sartuko da.

Eragiketari dagozkion gastuak ekitaldiko Galdu-irabazien kontuan kontabilizatuko dira.

Hasierako balioespenetik aparte kontabilizatuko dira une horretararte adostutako dibidenduak. Era berean, banatutako dibidenduek, zalantzarik gabe eskuratze-unea baino lehenago sortutako emaitzetan badute jatorria (eskuratzeetik sortutako emaitzen kopurua baino gehiago banatu delako) ez dira sarreratzat hartuko eta inbertsioaren kontabilitate balioa gutxituko dute.

$$AB = \text{Emandakoaren AB} + \text{Lehentasun Harpidetza Eskubideak} - \text{sortutako dibidenduak (Gastuak aparte)}$$

Ondorengo balioespena: Arrazoizko balioan balioetsiko dira. Salmentan egon daitezkeen kostuak aparte kontabilizatuko dira, ekitaldiko gastuen artean.

Arrazoizko balioan egon daitezkeen aldatetarako, Galdu-irabazien kontura eramango dira.

Balore negoziagarriak saltzean: Balore Negoziagarrien salmenta, metodo administratzailearen bidez kontabilizatzen denez, Merkatu Balioa \neq Eskuraketa Prezioa denean, (666) *Balore Negoziagarrietan galerak* edo (766) *Balore Negoziagarrietan mozkinak* agertuko dira.

$$\text{Salmenta Prezioa} = (\text{Nominala} \times \text{Kotizazioa} \times \text{Titulu kopurua}) - \text{Gastuak}$$

1- Adibidea:

USTIAPENA, SA sozietateak %120an jaulkitako 10€ BNeko 50 akzio harpidetu ditu. Horretarako, %100 despoltsatzeaz gain, 1 berri/2 zahar proportzioan dagozkion LHE-ak erosi behar izan ditu bakoitza 1€ prezioan. Harpidetza gastuak 30€koak dira.

Eskatzen dena: Eragiketa guztiak kontabilizatu.

2- Adibidea:

USTIAPENA, SA sozietatearekin jarraituz, hilabete bat geroago, inbertitutakoaren erdia saltzen du 400 €tan, 15 €ko gastuekin.

Eskatzen dena: Eragiketa kontabilizatu.

3- Adibidea:

SERIE, S.A. sozietateak 25.800€tan balioetsita dituen bonuen erdia saldu du 15.000€tan. Eragiketaren gastuak: 100€.

BERDINTASUNA, S.A. elkartearen akzio bat erosten da 17 €tan, 3 €ko gastuekin. Hau negoziatzekoa hartuko da. "t" urte amaieran, akzioaren kotizazioa 14 €koa da eta "t+1"ean, 16 €koa.

Azkenik, "t+2" ekitaldian inbertitutakoa inorenganutzen da, eskuratu zen kotizazio-balio berebean, 0,5 €ko gastuekin.

Eskatzen dena: "t", "t+1" eta "t+2" ekitaldietako eragiketak kontabilizatu.

8.3.3.2 "Taldeko enpresen, taldeanitzen eta elkartuen ondarean egindako inbertsioak" kategorian sailkatutako ondare-tresnak

Hasierako balioespena: Kostuan balioetsiko dira, hau da:

- = emandako kontra-prestazioaren arrazoizko balioa
- + zuzenean eragiten dioten kostuak
- + kasuan kasu, erosi izan litezkeen LHE
- sortutako dibidenduak*

**Hasierako balioespenetik aparte kontabilizatuko dira une horretararte adostutako dibidenduak. Era berean, banatutako dibidenduek, zalantzarik gabe eskuratze-unea baino lehenago sortutako emaitzetan badute jatorria (eskuratzeetik sortutako emaitzen kopurua baino gehiago banatu delako) ez dira sarreztat hartuko eta inbertsioaren kontabilitate balioa gutxituko dute.*

Ondorengo balioespenean, balioespen zuzenketak: Ekitaldiaren itxieran behintzat, beharrezkoak diren **balioespen zuzenketak** egingo dira, kontabilitate-balioa berreskuratzeko arazoak egon daitezkeela frogatzen bada. Balioespen-zuzenketaren zenbatekoa, ondorengo bi balioen arteko **diferentzia** izango da:

- Kontabilitate-balioa
- Balio-berreskuragarria.

Zenbateko hau, ondorengo balioen artean, **handiena** izango da:

- ✓ Salmentaren egoera: Arrazoizko balioa – salmenta kostua
- ✓ Erabileraren/mantentzearen egoera: inbertsioaren etorkizuneko diru-fluxuen balio eguneratua.

Inbertsioaren etorkizuneko diru-fluxuen balio eguneratua=

Lotura daukagun enpresak egingo duen dibidenduen banaketatik eta enpresa horretan dugun inbertsioaren inorenganitze edo kontuei baxa emanez lortzea espero denaren aurreikuspena; edo

Lotura daukagun enpresak bere ohiko jarduerekin lortutako diru-fluxuetan dugun partaidetza eta enpresa horretan dugun inbertsioaren inorenganitze edo kontuei baxa emanez lortzea espero denaren aurreikuspena.

Aktibo hauen balio-narriaduraren aurreikuspena zehazteko orduan, inbertsioen **balio berreskuragarriaren** beste froga hoberik izan ezean, parte hartzen dugun erakundearen **Ondare Garbia** hartuko da, balioespen datan existitzen diren eta parte hartzen dugun sozietatearen balantzeko elementuekin identifikatzen diren plusbalio tazituekin zuzenduta.

$$\text{Balio-berreskuragarria} = \text{daukagun partaidetzaren Balio-Teorikoa} \\ + \text{Plusbalio tazituak}$$

Narriaduragatik egindako balioespen zuzenketak, eta hala dagokionean, haien itzulera, galdu-irabazien kontuan islatuko dira, gastu edo sarrera gisa, dagokionaren arabera.

1- Adibidea:

Enpresa elkartu batek egingo duen kapital zabalkuntza baten aurrean, PERU, SA k %120an jaulki diren 10€ BNeko (hasieran bakarrik eskatu da nominalaren erdiaren despoltsapena) 50 akzio harpidetu ditu.

Informazio gehigarria:

- ✓ Zabalkuntzaren unean, akzio bakoitzeko 0,4€ dibidendua iragarrita egon da.
- ✓ PERU, S.A. sozietateak, harpidetza eskubide gehiago behar izan ditu, hauengatik 200€ ordainduz.
- ✓ Eragiketaren gastuak = 30€.

Eskatzen dena: kontabilizatu eragiketa guztiak

2- Adibidea:

X0/01/01ean MOLIN, SA sozietatearen ondare garbia 800.000€koa zen eta %25 eskuratu da 220.000€ ordainduz. Eragiketarekin zuzenean erlazionatutako kostuak direla eta, beste 5.000€ ordaindu dira. Ekitaldiaren amaieran MOLIN, SA sozietatearen ondare garbia 600.000€koa da.

Eskatzen dena:

- 1- Kalkulatu hasierako balioespena eta kontabilizatu eragiketa.
- 2- Kalkulatu ekitaldi amaierako balioa, eta azaldu eragiketarik kontabilizatu behar den. Baiezko erantzuna bada, proposatu idazpena.

3- Adibidea:

JUSTIZIA S.A. elkarteak GRIS, S.A, enpresaren akzioak eskuratzeko erabakia hartzen du. GRIS enpresaren honako informazioa dugu:

BALIABIDE PROPIOAK (eskuratze-datan, milaka eurotan)

Kapital Soziala	100€
Legezko erreserba	20€
Borondatezko erreserbak	80€
<u>Ekitaldiko emaitza</u>	<u>10 €</u>
<i>Guztira</i>	<i>210€</i>

JUSTIZIA S.A. elkarteak, azkenean, enpresaren %50a eskuratzen du, 150€tako prezioan.

Eskatzen dena:

- ✓ Zein da aktibo finantzario hauen eskuratze-datan duten balioespena?
- ✓ Eta ekitaldi bukaeran balio-narriadurarik kontabilizatu behar da?

8.4. AKTIBO FINANTZARIO SALGARRIAK

- ✓ (250) Ondare-tresnetan egindako Epe Luzeko finantza-inbertsioak
- ✓ (540) Ondare-tresnetan egindako Epe Laburreko finantza-inbertsioak
- ✓ (800) Aktibo finantzario salgarrietan galerak
- ✓ (900) Aktibo finantzario salgarrietan mozkinak
- ✓ (133) Aktibo finantzario salgarrien balioespen-doikuntzak

Hasierako balioespena: Arrazoizko Balioan balioetsiko dira, hau da, eragiketaren prezioan: emandako kontra-prestazioaren arrazoizko balioa gehi zuzenean dagozkion kostuak.

$$AB = \text{emandakoaren } AB + \text{kostuak}$$

Lehentasunezko harpidetza-eskubideak edo antzekoak egotekotan (aktibo finantzario salgarria eskuratzeko erositakoak), hauek ere hasierako balioespenean gehituko dira.

$$AB = \text{Emandakoaren } AB + \text{Lehentasun Harpidetza Eskubideak} + \text{kostuak}$$

Ondorengo balioespena: Arrazoizko balioan balioetsiko dira. Salmentan egon daitezkeen kostuak aparte kontabilizatuko dira, ekitaldiko gastuen artean.

Arrazoizko balioan egon daitezkeen aldaketak, ondare garbian zuzenean ondare garbian kontabilizatuko dira, aktibo finantzarioa bajaran eman arte edo balio-narriaduraren bat kontabilizatu arte. Horrelako kasuan, dagozkion zenbatekoa ondare-garbitik galdu-irabazien kontura eramango da. Galdu-irabazien kontuan kontabilizatuko den zenbatekoan sortutako interesen (interes-tasa efektiboaren metodoaren bidez kalkulatu) eta dibidenduen zenbatekoa ere sartuko dira

Ondorengo balioespenean, balioespen zuzenketak: Ekitaldiaren itxieran behintzat, beharrezkoak diren **balioespen zuzenketak** egingo dira balio-narriadurak gertatu direla sumatzen bada.

Narriaduraren zenbatekoa = kontabilitate-balioa eta balioespena egiten den uneko arrazoizko balioaren arteko diferentzia

Arrazoizko balioa murrizteagatik ondare garbian kontabilizatutako galera metatuak, galdu-irabazien kontuan kontabilizatuko dira.

Ondorengo ekitaldietan arrazoizko balioa gehitzen bada, aurreko ekitaldietan kontabilizatutako balio-zuzenketaren itzulera emango, ekitaldiko galdu-irabazien kontuan abonatuz.

Hala ere, ondare-tresna baten arrazoizko balioa handitzen bada eta aurretik inoiz ez murriztu, balio-zuzenketa ez da galdu-irabazien kontura eramango; kasu honetan, arrazoizko balioaren gehikuntza zuzenean ondare garbiaren kontra erregistratuko da.

Adibidea:

X1/01/01ean Pasion S.A. elkarteak beste erakunde bateko kapitalaren %1ari dagozkion akzioak eskuratzen ditu 12.000 €tan, aktibo finantzario salgarrien artean sailkatuz. Ez dago erosketarekin lotutako gasturik. X1 Ekitaldi itxieran, inbertsioaren arrazoizko balioa 10.000 €koa da eta X2 itxieran, 13.000 €koa da. Azkenik, X3/01/01ean saldu egiten dira 14.500€tan.

Eskatzen dena: Kontabilizatu X1, X2 eta X3ko eragiketak.